UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er] euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam] s[ecundu]m Curia[m]

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Jn die Pentecostes. Text[us] euang. Joa[n]. ca. xiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70429

Visual Library

diligit me. diliget a patre meo. et ego diligā eum: et manifeſtabo ei meipſum.

ſ J diligitis me mādata mea ſuate ⁊c̄. (Jo. xiiij. Pn̄s euāgeliū ex ſe patz: paucis exceptis q̄ exponētur. Dicit ḡ (Si diligitis me: mādate mea ſuate). i. ſuabitꝫ. Hoc em̄ eſt effectꝰ ⁊ ſignū dilectōis: amici volūtatē ꝯplere. (Et ego rogabo patrē et aliū paracletū dabit vobis). i. aliū ꝯſolatorē ⁊ aliū aduocatū. Nā paracletꝰ interꝑtat ꝯſolator ⁊ aduocatꝰ: ⁊ chr̄s fuit ꝯſolator aploꝝ et etiā aduocatus: inq̄ntū hō orans ꝓ eis: ⁊ inq̄ntū deꝰ nō orādo: ſꝫ faciendo vt orarēt ipi. Sic̄ et ſctūs ſpūs fuit eoꝝ ꝯſolator: quia cum ſit amor accēdit eos amore dei: ⁊ ꝯſeq̄nter ſentiebāt maximā dulcedinem de celeſtibꝫ: ex q̄ ſeq̄bat ꝙ minꝰ ſentirēt aduerſa mōi. Fuit ēt aduocatus: nō orādo: ſed ꝓuocādo aplos ad orandū (Ut maneat vobiſcū in eternū) Et in hoc ſm̄ Chryſ. innuit ꝙ ſpūſſctūs non erat moriturꝰ ſicut chr̄s q̄ eos ꝑ mortem deſeruit corꝑaliter. Manet aūt ſpūſſctūs in eternū nobiſcū. niſi eū ꝑ peccatū repellamus (Spiritū veritatꝫ quē mūdus, id ē hoīes mūdani (nō pōt accipe) niſi ꝯuertat Greg. v. moral. Spiritusſctūs oēm quem repleuerit: ad deſiderandū inuiſibilia: accendit. Et qm̄ mūdana corda ſolū viſibilia diligūt: hūc mūdus non accipit: qꝛ ad diligēda inuiſibilia nō aſſurgit. Secłares etem mētes q̄nto ſe foras ꝑ deſideria dilatant: tāto ad receptionē illius ſinū cordis anguſtant. Hec ille. (Quia nō videt eūz) pure ⁊ indubitate fidei oclꝰs (nec ſcit eū) ꝑ expientiā ſuauitatis eiꝰ (Vos aūt cognoſcetis eū). ſ. ꝑ expimentū ꝯſolatiōis eiꝰ quo mō mūdani eū cognoſcere nequeūt. (qꝛ apō vos manebit ⁊ in vobis erit) ⁊ cōſequēter ad pſentiā ſuā influet vobis fidē et amorē: vt videatis ⁊ ſciatis eū. (Nō relinquā vos orphanos: veniā ad vos: Adhuc modicū ⁊ mūdus me iā non videt). i. nō videbit. Et loquit ſm̄ Theo. ō tpe reſurrectiōis in q̄ ſoli apli illū viderūt. Vel ſm̄ Chryſ. loquit de tpe future felicitatꝫ Utroq̄ꝫ aūt tpe. ſ. reſurrectiōis ⁊ felicitatis apli habuerūt vitā. ſ. letam ⁊ ꝯſolatā. Et ideo ſubdit (Vos autē videtis me q̄a ego viuo). i. ſum vita ꝑ eſſentiā: ⁊ ꝯſeq̄nt do vobis vitā participatā q̄ modo viuitꝫ ꝑ gratiā: qua etiā (et vos viuetis) in futura reſurrectiōe mea ꝑ fidē reparatā: ⁊ i futura reſurrectiōe veſtra ꝑ gratiā ꝯſummatam (in illo die). ſ. reſurrectiōis vel glorie. (vos cognoſcetis) ꝑ apertionez ſenſus ad intelligentiā ſcripturaꝝ q̄ ad diē reſurrectionis: vel ꝑ viſionē deitatis: q̄ ad aliam diē (qꝛ ego in patre meo: ⁊ vos i me: ⁊ ego in vobis) ſupple ſum vel ero: lꝫ alio ⁊ alio modo. (Qui habet mādata mea ⁊ ſeruat ea: ille eſt q̄ diligit me. Qui āt diligit me diliget a patre meo: ⁊ ego diligā eū: ⁊ manifeſtabo ei meipm̄) Ergo manifeſtatio. i. viſio finis eſt et premiū amoris.

In die Pentecoſtes

Textꝰ euang. Joā. ca. xiiij.

ſ Jquis diligit me: ſermonē meuz ſeruabit. Et pater meꝰ diliget eū: et ad eū veniemꝰ ⁊ māſionē apud eū faciemꝰ. Qui non diligit me: ſermones meos nō ſeruat: ſermonē quē audiſtꝫ non eſt meus. ſed eius qui miſit me patris. Hec locutus ſum vobis apud vos manēs. Paracletus autē ſpūſſctūs quē mittet pater in nomīe meo: ille vos docebit oīa: et ſuggeret vobis oīa q̄cunq̄ꝫ dixero vobis: Pacē relinquo vobis: pacem meā do vobis. Nō quō mūdus dat ego do vobis. Non turbet cor vr̄m: neq̄ꝫ formidet. Audiſtis qꝛ ego dixi vobis Vado ⁊ venio ad voſ Si diligeretis me: gauderetis vtiq̄ꝫ quia vado ad patrem: q̄a pater maior me eſt. Et nunc dixi vobis prius q̄ꝫ fiat: Vt cum

factum fuerit credatis. Jã non
multa loquar vobiſcũ. Venit
em̃ princeps mũdi huius ⁊ in me
nõ habꝫ quicq̃. Sed vt cogno-
ſcat mũdus quia diligo patrẽ.
et ſicut mandatũ dedit mihi pa
ter ſic facio.

ſ I quis diligit me

ſermonẽ meũ ſeruabit ⁊c̃. Jo
an. xiiij. Circa ea q̃ in preſen
ti euãgelio dicunꝭ Sciendũ
eſt: ꝙ in nocte q̃ chr̃s eſt captꝰ multa apo-
ſtolis dixit. et inter alia ꝙ poſt modicum
mũdus euꝫ nõ videret: q̃ꝫuis viſuri eſſent
illũ diſcipli ſui. Et loq̄baꝭ chr̃us de viſiõe
fidei ⁊ noticia diuinoꝝ. Judas aũt nõ il-
le ſcariothis: ſed altꝰ ꝯſanguineꝰ chr̃i: ãmi
ratus eſt tanq̃ humilis ꝙ apl̃i totmõdo p̃-
ferrenꝭ: ⁊ iõ interrogauit di. (Dñe qd̃ fa-
ctum eſt:) id eſt q̃ eſt cã (q2 manifeſtaturꝰ
es nobis teipm̃ ⁊ nõ mũdo) Huic aũt peti-
tioni chr̃s rñdit ꝑ verba pñtis euãgelij: i
q̃ tria puncta tangunꝭ: q̃ ſunt Diſcretio:
Manifeſtatio: ⁊ Exhortatio.

Quantũ ad primũ chr̃s tangit illud vñ
diſcernitꝭ mũdus a diſcipulꝭ chr̃i: qd̃ eſt cã
ꝑdicte manifeſtatiõis. Eſt em̃ hec cã vt
Aug. dr̃: ipa dilectio. Diciꝭ ḡ (Siq̃s dili-
git me ſmonẽ meũ ſuabit) .i. ea q̃ ego vo-
lo ⁊ doceo faciẽda: faciet. Propriũ eſt em̃
amicoꝝ eadẽ velle ⁊ nolle. Etſi duo ſint
amici q̃ꝝ alter non poſſit male velle neq̃
male iudicare vt deꝰ: iuſtũ ẽ vt alter ami-
cus ſe eiꝰ voluntati in oĩbꝫ ſubijciat: ita ꝙ
nihil velit niſi ĩplicite ſubĩtelligẽdo qd̃ il-
lud deo placeat: ⁊ oĩa faciat q̃ deus iubet.
(Et pater meꝰ diliget eũ) Si deꝰ paꝭ hõ
eſſet: vtiq̃ diligẽtes filiũ diligeret. q2 nul
lus põt dei filiũ ſine patre diligere. Rõ ei
dilectiõis filij ẽ ipa eiꝰ bonitas ſiue eſſen-
tia: q̃ eadẽ nũero eſt prĩs: ⁊ ꝯſeq̄nter ẽt pr̃
diligiꝭ. Nihil aũt vt ait Amb. eſt tã inſer-
tũ nature q̃ꝫ diligentẽ ſe diligere. Veꝝtñ
q2 deꝰ pr̃ eſt deꝰ: nõ iõ nos pr̃ amat quia
nos filiũ amamꝰ: ſed ecõuerſo: iõ amamꝰ
q2 ille amat: ita ꝙ amoꝛ dei ad nos eſt cã
nr̃i amoꝛis ad illũ vel ad filiũ dei. Nõ em̃
amaremꝰ niſi deꝰ vellet nobis ineſſe h̃ bo
nũ qd̃ eſt amare deũ. Velle aũt nobis bo
nũ: eſt nos amare. Igiꝭ dicit chr̃s (Siq̃s
diligit me diligeꝭ a pr̃e meo) nõ q2 antece
dens iſtiꝰ ꝯditionalꝭ ſit cã ꝯſeq̄ntis: ſed q2
añcedens ⁊ ꝯſeq̄ns ſunt inſeꝑabilia in ve
ritate (⁊ ad eũ veniemꝰ) Pater quidẽ ve-
nit ſeipm̃ donãdo: nõ autẽ miſſꝰ ab aliq̃:
quia nõ eſt ab aliq̃. filius aũt datur ⁊ mit
titur. Dicunꝭ aũt diuine ꝑſone venire ad
nos: quando faciũt in nobis nouiter effe-
ctuꝫ gratie gratũfacientis: ꝑ quã ipas ꝑ-
ſonas habemꝰ. Vñ Augꝰ. Veniũt ſub-
ueniendo: venimus obediẽdo Veniũt il-
luminando: venimus intuendo. Veniũt
impellẽdo: venimꝰ cupiẽdo. Hec ille. Sꝫ
quare hic nihil diciꝭ de aduẽtu ſpũſſancti
ſed ſolum patris et filij: Ad hoc dicit Au
guſti. ꝙ cũ in deo ſit vnitas eſſentie cũ plu
ralitate ꝑſonaꝝ: aliquãdo chriſtus de tri-
bus ꝑſonis mẽtionẽ facit ad inſinuandam
perſonaꝝ diſtinctionẽ: aliquãdo de duabꝫ
ſine tertia: ad inſinuandã eſſentie vnitatẽ:
et nõ ad expellendam tertiã ꝑſonaꝫ ſcilicꝫ
ſpiritumſanctum: de quo dixerat ſupra vt
maneat vobiſcum in eternuꝫ. Vel poteſt
dici ꝙ poſito patre ⁊ filio intelligitur ſpi-
ritusſanctꝰ: quia eſt amoꝛ vtriuſq̃: ⁊ quia
eſt eiuſdẽ ſubſtãtie cum eis (Et manſionẽ
apud eum faciemus) .i. moram ꝯtrahemꝰ
Grego. in omelꝭ. In quorundã etẽm cordi
bus venit ⁊ manſionẽ nõ facit: q2 ꝑ ꝯpun
ctionẽ quidẽ reſpectũ dei ꝑcipiũt: ſed ten-
tationis tp̃e hoc ipm̃ quod ꝯpũcti fuerãt
obliuiſcunꝭ. ſicq̃ ad perpetrãda peccata
redeũt: acſi hec minime planxiſſent. Qui
ergo deum vere diligit: ⁊ ad eũ dominus
venit ⁊ manſionẽ facit: ⁊ ſic eum diuini-
tatis amoꝛ penetrat: vt ab hoc amoꝛe ten
tationis tẽpoꝛe nõ recedat. Ille autẽ vere
amat cuius mentẽ delectatio praua ex cõ
ſenſu nõ ſupat. Hec ille. Idẽ quoq̃ ibidẽ
Tanto autẽ quiſq̃ a ſuperno amoꝛe diſ-
iungitur: quanto inferius delectaꝭ. Vñd
ſubditur (qui nõ diligit me: ſermones me-
os non ſeruat.) ⁊ ꝯſequenter ad eum diui
ne ꝑſone non veniũt ꝑ effectus gratie ſue.
Chryſoſt. Vel aliter intelligendũ eſt hoc
totum. Exiſtimauit em̃ Judas ſicut moꝛ
tuos videmus in ſomno: ita et ſe eum eſſe
viſuros. Vñ q̃rit: Quid ẽ ꝙ debes te no-

bis manifeſtare nō mūdo. Ve nobis q̄m
morieris: et vt mortuus nobis debes aſ/
ſiſtere. Ne igiꝛ hoc ſuſpiceꝛ: dicit (ad eum
veniem⁹) q̄ſi dicat: ſicut pater manifeſtat
ſeipm̄: ita ꝛ ego (ꝛ manſionē apō eū faci
emus) qō ſomnioꝝ nō eſt. Hec ille. Ne āt
aliq̄s credat ꝙ chr̄s ſuū ſmonē hr̄et a ſe
ſubdit (Et ſmonē quem audiſtis non eſt
meus). i. nō ineſt mihi a me. Et ē ſilis mo
dus loq̄ndi vt cū dic̄ Virgili⁹. Vrbem
quā ſtatuo veſtra eſt (ſed eius q̄ miſit me
pr̄is). i. illū a pr̄e meo naſcēdo accepi. Ex
quo etiā ſeq̄ꝛ ꝙ q̄ talē ſmonē nō ſuat: pa
trē nō diligit. Eſt aūt ſciendū ꝙ ꝑ ſmo
nem chr̄i q̄ttuor poſſum⁹ intelligere. Pri
mo ipa v̄ba q̄ ex ore ei⁹ reſonabāt. Secū
do ipam imaginatōez v̄boꝝ. Tertio ipos
mētales ꝯcept⁹ intellect⁹ poſſibilꝛ ei⁹: qui
dicunꝛ verba mentis ſeu cordis. Scd̄z ei
hec tria in q̄libet hoīe eſt triplex verbuꝫ.
vt docet s. Thom̄. j. q. xxxiiij. ꝛ Quarto
ipm̄ v̄bū diuinū qō fili⁹ dei eſt: ſeu ipam
ei⁹ ſubſtātiā diuinā. Tria p̄ma ꝯueniūt
chr̄o inq̄ꝫtū hō. ꝛ inſūt ei a ſe imediate ꝛ a
deo p̄ncipaliꝛ. qꝛ ſi de⁹ eſt cauſa oīs crea
te cauſe: eſt etiā cauſa oīs creati effectus.
Secundū autē nō eſt a chr̄o: ſed eſt chr̄s
ꝛ eſt a patre. In hac ꝑte eſt l̄rale docu
mentū. de quo Gre. in homelꝛ ait. Sꝫ ec/
ce ſi vnuſquiſq̄ꝫ veſtꝝ req̄ratur an diligat
deū: tota fiducia ꝛ ſecura mente reſpon/
det: diligo. In ipo aūt lectōis exordio au
diſtis q̄d v̄itas dixit. Siq̄s diligit me ſer
monē meū ſuabit. Probatio ḡ dilectōis
eſt exhibitio ōpis. Hinc ī epiſtola ſua idē
Joannes ait. Qui dicit qꝛ diligo deū et
mādata ei⁹ nō cuſtodit: mendax ē. Vere
em̄ diligim⁹ ſi mādata ei⁹ ſuam⁹. Nūq̄ꝫ
eſt amor dei ocioſus. oꝑatur em̄ magna ſi
eſt. ſi autē oꝑari renuit: amor nō eſt. Et iꝰ
fra. De dilectōe cōditoris: lingua: mens.
ꝛ vita requiraꝛ. Hec ille.

Moraliter autē ſciendū eſt ꝙ ſerui dei
in hac vita tria potiſſime deſiderāt q̄ chri
ſtus ī hac p̄ma ꝑte euāgelij ꝓmittit. Pri
mū q̄dem eſt dei amor: quē ꝓmittit cum
ſpondet ſpm̄ſctm̄ ſe miſſuꝝ. qui ſꝫ Gre.
amor eſt. ſ. pr̄is ī filiū: ꝛ ecōuerſo. Sed t̄n
vt ſuſcipiam⁹ a chr̄o mittendū: neceſſaria
eſt p̄mo cordis purificatio. Gre. Certe ſi
domū v̄rām q̄ſq̄ꝫ diues aut p̄potēs ami/
cus intraret: oī feſtinātia dom⁹ tota mun/
dareꝛ: ne q̄d forte eſſꝫ qō oclos amici in/
trātis offenderet. Tergat igiꝛ ſordes p̄/
ui ōpis q̄ deo p̄parat domū mentis. Hec
ille. Et hoc q̄ꝫtū colligiꝛ ex ſcp̄tura q̄ ad
tria pctā p̄cipue. Prio duplicitatꝫ. Sap.
j. Spūſſctū diſcipline effugiet fictū. Se
cūdo carnalitatis. ideo ſubdiꝛ. ꝛ auferꝫ ſe
a cogitatōib⁹ q̄ ſunt ſine intellectu. Tertō
elatōis. ideo ſubdiꝛ. ꝛ corripieꝛ. i. expelleꝛ
a ſuꝑueniēte iniq̄tate. i. inequalitate. Nul
lus aūt eſt ineq̄lis magis ſuꝑbo qui non
vult parem. Secūdo neceſſaria eſt ꝓfun/
da hūiliatio. qꝛ libenter ſpūs ſicut et ho/
mo vadit ad hoſpitiū in q̄ honorād⁹ eſt.
Ecci. iij. Mag̃ potētia dei ſoli⁹: ꝛ ab hu
milib⁹ honoraꝛ. Ps. Qui emittis fontes
in ꝯuallib⁹. Gen̄. j. Spūs dn̄i ferebaꝛ ſuꝑ
aq̄s. i. ſuꝑ corde dulci et māſueto. Econ/
tra ſpūs malignus req̄eſcet ſuꝑ terrā. id ē
terrenos: datā ſibi ad manducandū ꝛ in/
corporādū. Gen̄. iij. Terrā comedes. Et
ſuꝑ aerē. i. ſuꝑbos: datū ſibi ad hitandum
Eph. ij. Principē aeris hui⁹. Et ſuper
ignē gehēne: datum ſibi ad cōbuſtionem.
Mat. xxv. Diſcedite ꝛc̄. Et ſuꝑ ignē cō
cupiſcētie: datū ſibi ad ſuccendēdū: Oſee
vij. Oēs adulterātes q̄ſi cliban⁹ ſuccēſus
a coq̄nte. Tertio neceſſaria ē trāq̄llitas
mētis. Eſa. lxvj. ſm aliā trāſlationē. Su
ꝑ quē req̄eſcet ſpūs me⁹ niſi ſuꝑ hūilē et q̄
etū: Scōm deſideratū eſt amoris ꝯſua/
tio: quā ſpopōdit ibi: ꝛ manſionē ꝛc̄. Cō/
ſuaꝛ aūt ignis ſpūſſcti ſicut ꝛ materialꝛ ꝑ
tria. ſ. Suppoſitionē cineris. i. memoriaꝫ
mortis. ꝛ ꝑ lignoꝝ appoſitōeꝫ. i. bonoꝝ iꝫ
opeꝝ ꝯtinuatōeꝫ: ꝛ ꝑ ſufflationē. Sꝫ tres
ſunt ſufflatores. ſ. ipe homo feruētia deſi/
deria concipiēdo. Ecci. xxviij. Si ſufflaue
ris quaſi ignis exardebit. Et chr̄s hunc
ignem ſpirās: ipm̄ magis inflammando
Jo. xx. Inſufflauit et dixit. Accipite ſpm̄
ſanctū. Et diabolus qui exufflādo extin
guit. Eſa. liiij. Ecce ego creaui fabrum
ſufflantē in igne prunas. Sed extinguen
do illum: accendit concupiſcentiā. Tertiū
deſideratū eſt ꝑ aliquē modū ſcire ſe eſſe
in amore dei. et huius chr̄s dat ſignū ibi
Siq̄s diligit me ſermonē ꝛc̄. Sunt autē

ſup hoc ſignū tria alia.ſ.abūdātia lachrymaꝝ: remiſſio iniuriarū: ⁊ deſideriū ſupnoꝝ. In cuiꝰ ſignū ſpūſſctūs in triplici ſigno viſibili apparuit.ſ.ſup chrm̄ trāſſiguratū in ſpecie nubis habētis guttas hūoris. ⁊ ſup ipm̄ baptizatū in ſpecie colūbe felle carētis. ⁊ ſup collegiū aplicū in ſpecie ignis q̄ ſemp tendit surſum.

Quantū ad ſcōm chrs tetigit modum q̄ eis debebat manifeſtari quo ad fidē ꝑfectā ⁊ plenā noticiā diuioꝝ: cum ſubdit (Hec locutꝰ ſum vobis apud vos manens).ſ.ſm̄ pſentiā corꝑalē.quaſi diceret. Modo ñ poteſtis ꝓpter indiſpoſitōez veſtrā illā plenā noticiā capē: vnde expedit vobis vt vadā a vobis corꝑalit. vt cum patre et ſpūſctō veniam ſpūalit. Auguſt. Alia eſt illa māſio quā ꝓmiſit futurā .alia ꝟo hec quā pſentē eſſe teſtat. Illa ſpūalis eſt atqꝫ intrinſecꝰ mentibꝫ reddit.hec corꝑalis forinſecꝰ oculis atqꝫ auribꝫ exhibet. Hec ille.(Paracletus autē ſpūſſanctus) Nota ꝙ paracletus idem eſt qḋ aduocatꝰ: vel ꝯſolator: et hic ꝓ conſolatore ponitur: quia chriſtus triſtibꝫ loquebat.(quē mittet pater ī noīe meo: ille vos docebit oīa) neceſſaria ad ſalutē ꝓ vobis ⁊ pro docendis a vobis (et ſuggeret vobis oīa quecūqꝫ dixero vobis) Eſt autem hic multiplex dubitatio. Et Prima eſt. Quenam pſona diuina ſit iſta de qua eſt hic ſermo. nā q̄libet pōt dici ſpūſſctūs. Ad hoc dicit ꝙ ſm̄ Didimū ⁊ oēs ſctōs: iſta pſona neqꝫ ē pr̄: neqꝫ filiꝰ. Et hoc patet: q2 a pr̄e mittit ⁊ in noīe filij mittit. Eſt tamen aduertendū ex doctrina ſancti Thom.j.pte.q.xxxvj.ꝙ ſpūſſctūs ſumi poteſt in vi duarum dictionū. ⁊ iſto modo ꝓcedit argumētuz factū ꝙ quelibet diuina pſona dr̄ ſpūſſanctus. q2 q̄libet eoꝝ eſt ſpūs et nō corpus. ⁊ ſanctꝰ: et non malus. Sumit etiā in vi vniꝰ dictōis: ſicut et hoc ipm̄ qḋ dico Joannes: petrꝰ. ⁊ ſic ex accōmodatiōe vſus diuine ſcripture eſt nomē tertie pſone ꝑ modū amoris ꝓcedētꝫ. Proceſſio ei amoris ⁊ relatiōes ad eā ptinētes: ⁊ pſona ſic ꝓcedens: ꝓpt ignorantiā nr̄am ſolū ex accōmodatōe hn̄t ꝓpria noīa. Rōnabiliter aūt ſic nominat iſta pſona vt dr̄. Primo q2 pr̄ ⁊ filiꝰ cōiter ſunt ſpiritus: ⁊ ſunt ſancti. Unde dicit Aug.xv.de tri. Qui communis eſt ambobꝫ: id ipē ꝓprie vocat qḋ ambo cōmunit. Scdo q2 ſpiritus quod impulſionē et motū dicit: amori competit cōpellenti in amatū. Hec oīa ſctūs Tho.

Scda dubitatio eſt: cur dicat paracletꝰ: id ē aduocatꝰ vl ꝯſolator: cū pmū etiā filio ꝯueniat. de q̄.j.Jo.ij.dr. Aduocatū habemꝰ apud prēz. Scdm ꝟo ꝯueniat prī. de q̄.j.Cor.j.dr. Pater miſericordiaruz et deus totiꝰ conſolatōnis. Ad hoc dico ꝙ oīs effectus dei in creatura ſiue ad extra cōmunis eſt oībꝫ diuinis pſonis: iuxta regulā theologicā: que eſt: ꝙ indiuiſa ſunt opa trinitatis.ſ.ad extra. Aliqs tn̄ effectꝰ alicui pſone appropat. Sic em̄ prī appropriat potētia: filio ſapia: ſpirituiſctō bonitas: Ita et approprianť eis opatōes in q̄bus iſta pcipue apparent: iuxta doctrinaz ſcti Tho.in.iij.di.iiij. Ad argumētum ergo dico ꝙ eſſe ꝯſolatorē quod oībꝫ cōuenit dr̄ de ſpūſancto. Primo: q2 qḋ conuenit omnibꝫ conuenit etiā ſingul. ⁊ ſpecialiter de illo dicitur qui tūc viſibiliter mittendus erat. Secūdo quia bonitas cōſolantis ⁊ benignitas in ꝯſolādo: magꝭ q̄ eius ſapiētia aut potentia manifeſtari videt. ideo eē ꝯſolatorē forte appropriat ei cui ⁊ bonitas. Eſſe aūt aduocatū orādo cōpetit ſolū chro vt hō eſt: ſꝫ orare faciendo cōpetit ſpūiſancto. Idcirco em̄ vt dic Gre. ſpūſſctūs aduocatꝰ dicit: q2 ꝓ errore delinquentiū apud iuſticiā patris interuenit: dū eos q̄s repleuerit exorantes facit. Hec ille. Competit etiā alijs cū ſit opus ad extra. Ad argumentū aūt ꝯtra hoc dico ꝙ chrs ſpm̄ſanctū dicit paracletū: ñ pncipaliter rōe aduocatōis: ſed rōe conſolatōis: q2 merētibꝫ loquebat. Chryſ. Cōtinue aūt eum paracletū vocat ꝓpter continentes eos tribulatōes. Hec ille. Dico ſecūdo ꝙ cū hō potiſſimū ex amore potiꝰ q̄ ex potētia vel ſapientia ꝓuocet ad oratiōnē: forte ꝙ orare ꝓ nos appropriat ſpūiſancto: de quo dicit aplus Ro.viij. ꝙ poſtulat.i.nos poſtulare facit ꝓ nobis gemitibꝫ inenarrabilibꝫ. Tertia dubitatio ē. Utrū cū dicat ſpūſſctūs mitti a patre in nomine filij: ſpūſſctūs debeat dici ⁊ noiari filius? Ad hoc dico primo ꝙ ſic: ideo

dicit̃:quia ſpūſſanctꝰ dabat̃ fidelibꝫ viſibi
liter aliquādo ad inuocatiōem nois chꝛi.
Lꝫ em̄ ꝓpꝛia foꝛma baptiſmi ſit in noie to
tius trinitatis:tñ ex ſpẽali cauſa ꝛ conſilio
ſpūſſancti apoſtoli aliꝗ tpe baptizauerūt
in nomie chꝛi:ad reddenduz nomẽ chꝛiſti
amabile:vt pꝫ Act.xix.ꝛ ꝑ s. Tho.iij.p.
q.lxvj. Dico ſcḋo melius ꝛ ſm mentẽ Di
dymi:lib.de ſpūſancto.ꝙ ſicut filius dicit
ſe veniſſe in noie patris ſui Joan.vij. non
qꝛ eſſet pater:ſedqꝛ erat filius patris eiuſ-
dem eſſentie ꝛ nō pſone:ꝛ ſubiecit fideles
ſuos patri. Ita ꝛ ſpūſſanctꝰ venit in noie
filij.nō qꝛ ſit filius:ſedqꝛ eſt ſpiritus filij:
ſm Aptm Gal.iiij. eiuſdẽ eſſentie ꝛ nō ꝑ-
ſone ab eo ꝓcedens ꝛ ei fideles ꝯfigurās.
inꝗntum ꝑ illum adoptamur in filios dei
Juxta illud Gal.iiij. In quo clamamus
abba pater. Quarta dubitatio ẽ:Cur di-
catur:ille vos docebit oia:cum docere vi-
deatur appꝛopꝛiatū ei cui appꝛopꝛiat̃ ſapi
entia.i.filio de quo dicit̃ Joan.j. Illumi
nat omnẽ hominẽ venientẽ in hūc mun-
dum. Ad hoc autẽ videt̃ dicere Augꝰ:ꝙ
cū docere tribus pſonis cōueniat:hoc at-
tribuit chꝛs ſpūſanctꝫ.nō quia ei appꝛope
tur:ſed vt in noticiā ſpiritusſancti venirẽt
diſcipuli. Ait em̄: Nunquid aūt dicit fili
us ꝛ docet ſpūſſanctus:vt dicẽte filio ver
ba capiamꝰ:docente autẽ ſpū eadem ꝟba
intelligamꝰ. Omnis em̄ dicit ꝛ docet tri-
nitas:ſed niſi etiā ſigillatim cōmendaret̃:
eaꝫ nullo modo humana caꝑe vt opoꝛtet
poſſet infirmitas. Hec ille. Uel poſſumꝰ
dicere ꝙ filio appꝛoꝑatur docere immedi-
ate illumināndo:ſed ſpūſancto docere me-
diate:inflāmando ꝛ diſponendo ad ſuſce-
ptionẽ illūinatōis filij. Nā aīalis hō nō
ꝑcipit que dei ſunt.j. Coꝛ.ij. Ideo ſpiri-
tus cuꝰ ẽ nos bonos ꝛ ſpūales facere:do-
cet nos efficiẽdo doctrine capaces. Quin-
ta dubitatio eſt: Quomō dicat̃ ſpiritusſā
ctus aplis ſuggerere:cū vt ḋt Greg. ſug-
gerere ſoleat eſſe minoꝛis. Ad hoc dico:ꝙ
cū ſuggerere ſit ſummiſtrare ꝛ etiā latent̃
ſuadere:ſpūſſanctꝰ ſicut Greg.ḋt:ſuggere
re dicit̃:nō ꝙ nobis ſciam ab imo afferat:
ſed ab occulto. Hec ille. Et dicit ab imo:
.i.qſi inferioꝛ ſicut fiꝰ de aliqbꝫ docet do
minum. Uel ſꝫ Aug. ſuggerere ẽ ad me-
moꝛiam reducere. Sicut em̄ dicit Theo.
ſpiritusſctūs docuit ꝗcunqꝫ chꝛs nō dixe-
rat tanqꝫ impoꝛtabilia:et cōmemoꝛauit
quecunqꝫ dixerat:ſed obſcuritatis cauſa:
vel intellectꝰ tarditate cōmendare memo
rie nequiuerunt.

In hac parte eſt moꝛale documentum
vt qui appetit noticiā diuinoꝝ:ſtudeat di
uino amoꝛe ꝛ moꝝ bonitate pollere. Gre-
go.in home. Niſi aūt idẽ ſpūs coꝛdi adſit
audientiū:ocioſus eſt ſermo doctoꝝ. Nemo
ergo docenti homini tribuat quod ex oꝛe
docentis intelligit. quia niſi intus ſit qui
doceat:doctoꝝ lingua exterius in vacuū
laboꝛat Hec ille. Iterum moꝛaliter ſci-
endum eſt:ꝙ ſpiritus aduocatus dicitur.
Eſt enim aduocatus bonus qui ſcit ſapi-
enter conſulere:luculenter ſuadere:ꝛ po-
tenter vincere:ideoqꝫ tria requirit:ſapien-
tiam:eloquentiā:et conſtantiaꝫ: Et ſapi
tia ſine eloquẽtia eſt inutilis:ꝛ eloquen-
tia ſine ſapientia eſt garrula:ꝛ vtraqꝫ ſine
conſtantia eſt fraudulosa. Ideo dominus
apoſtolis dedit ſpiritūſanctum in linguis
et igne. In linguis quideꝫ:quia dedit eis
facundiam. In igne ꝟo qui lucet ꝛ ardet:
quia dedit eis lucidam ſapientiam ꝛ fer-
uentem conſtantiam. Sed multi ſunt ha
bentes linguam inflammatam quidem:
non iſto igne:ſed infernali. Jaco.iij. Lin-
gua inflammata a gehenna Nota ꝙ de
us ſm triplicem prouinciam fecit triplex
linguagium vt ita dicam ſiue idioma Et
idioma celeſtis regionis eſt deum lauda-
re. Pſalm̄. In ſecula ſeculoꝛum laudabūt
te. Regionis ꝟo terreſtris eſt de terrenis
tractare. Joan.iij. Qui de terra eſt:ḋ ter-
ra loquitur. Infernalis ꝟo eſt deum bla
phemare. Eſaie.viij. Iraſcitur ſcilicꝫ dā-
natꝰ:ꝛ maledicit regi ſuo. Cognoſcitur
autẽ quis ad loquelam cuius ſit regionis
Nā loquela tua manifeſtū te facit. Mat-
thei.xxvj.

Quantum ad tertiū tangitur exhoꝛta-
tio chꝛiſti ad diſcipulos de pſeuerantia.
Ad cuiꝰ intellectū ſciendū eſt ꝙ ſm ꝙ ḋr
ab Aug.ſup Joā. et de verbis domini:et
ſancto Thom.in diuerſis locis:triplex eſt
pax:ſcꝫ mundanoꝝ:et ſanctoꝛuꝫ:et beato-
rum: Et ſecunda includit primā: nō eco-

verſo:ꝛ tertia ſcḋaꝫ:nō ecōuerſo. Pax mū-
danoꝝ nō eſt vera niſi qtūs aliqḋ partici-
partos pace ſctoꝝ: quia extrinſecꝰ tm̄mo-
do eſt. Nam eſt apparens vnio animoꝝ.
Pax aūt ſanctoꝝ: ſicut dictū eſt ſup̄ feria
qnta poſt paſca:tria reqrit: Nā cū ſit tran
quillitas ordinis ſm̄ Aug. et homo habe
at triplicē ordinē.ſ.ad ſeipm̄ ꝛ ad ꝓximū:
et ad deū: ad eā reqritur Primo tranquil
litas in ſeipo: q̄ntum ad tria q̄ in homine
debent ordinari.ſ.quo ad intellectū: ne er
rore aut affectione inordinata ꝑturbeꝝ: q̄
ad voluntatē: vt ſm̄ intellectū dirigatur.
quo ad ſenſum: vt ſm̄ voluntatē ꝛ ratiōꝫ
reguleꝝ ꝛ nō ꝑturbeꝝ inordinatis paſſio-
nibus. Scḋo tranq̄llitas ad ꝓximū ꝑ vin
culū amoris. Tertio traquillitas ad deū
ꝑ charitatis ꝯſortium. Vn̄ Augꝰ. de ver
bis do.m. diffiniēs pacē ſanctoꝝ ait. Pax
eſt tranquillitas mētis.ſ. quo ad rationē:
ſerenitas animi q̄ ad ſenſū: ſimplicitas cor
dis quo ad voluntatē: amoris vinculum
quo ad proximū: conſortium charitatis q̄
ad deum. Pax vo beatoꝝ includit omnia
que ſunt de ratione btitudinis: vtpote im
poſſibilitatē amittēdi tranquillitatē p̄di-
ctoꝝ ordinū. Sic ergo p̄ſentē litterā expo
nere debemꝰ ſm̄ mentē Aug. (Pacē) ſan-
ctoꝝ relinquo vobis. vt.ſ. eam totis viri-
bus amplecti veliꝫ. Aug. de ver. do. Nō
poterit ad hereditatē dn̄i ꝑuenire q̄ teſta-
mentū pacis noluerit obſuare. nec pōt cō
cordiā habere cū chr̄o qui diſcors volue-
rit eſſe cū chr̄iano. Hec ille. (Pacē meam)
.i. pacē quā habeo: ꝛ vos nō habetis neq̄
hic habere poteſtis: cū ſit beatoꝝ (do) id eſt
dabo (vobis) in futura felicitate ꝑ effectū:
nunc autē do ꝑ ſpōſionē ꝛ infallibilē ſpem
(Non quomō mūdus dat ego do vobis)
In tribus em̄ pax chriſti quaꝫ nobis da-
turus eſt: imo ꝛ quā dat in preſenti: a pa-
ce mundi diſtinguitur. ſcꝫ in ꝑfectione: in
veritate: ꝛ in fine. Pax enim mūdi eſt im-
ꝑfecta: quia tm̄ exteriꝰ quietat. Vn̄ Eſa.
xlviij. Nō eſt pax impijs dicit dominꝰ.ſ.
ꝑfecta. Eſt etiā ficta: quia loquūtur mun
dani pacem primo ſuo: mala aūt in cordi-
bus eoꝝ: vt dicit Ps̄. Et ordinaꝝ iſta pax
ad quietē fruendū tēporalibꝫ bonis. Sꝫ
vtraq̄ pax chr̄i eſt ꝑfecta: ꝛ vera: ꝛ ad eti-
na bona ordinata. Sedq2 dixerat dn̄s: pa
cem relinquo vobis: qḋ eſt recedentis ſm̄
Chryſ. ne ex amore turbenꝝ vl' timore for
midēt: ſubdiꝝ (nō turbeꝝ cor veſtꝝ neq̄ for
midet) eo q̄ ſoli q̄ſi agni inter lupos rema
neatis. Nam (audiſtis quia dixi vobis: va
do et venio ad vos) id eſt nō ita recedo q̄n
veniā vos ſepe inuiſere ꝛ viſitare: Sꝫqa
hoc totaliꝝ nō ꝯſolabaꝝ eos: ſubdiꝝ (Si di
ligeretis me) amore amicicie vere ꝛ rōna-
biliter (gauderetis vtiq̄) de meo diſceſſu:
nō vt ſic: ſed vt eſt mihi bonuꝫ (quia vado
ad patrem ſm̄ humanitatē: ꝛ ſic gaudebo
nouo modo de mea aſcenſione ꝛ ſeſſiōe ad
dexterā patris. Vado aūt ad illum (quia
pater maior me eſt) nō quo ad meā deita-
tem: que eadē eſt cum paterna: ſed quo ad
humanitatē. Poteſt tamē ſm̄ Hilari. pa-
ter dici maior nō poteſtate ſed autoritate
p̄ncipali vel donantis: ſed filius nō ē mi-
nor ſed equalis. Ego autē addo q̄ ſane in
telligendo eo modo quo pater eſt maior:
filius eſt minor.ſ. origine. Nam ſicut eſſe
minorē: eſt eſſe a quo alius: ita minor eſt q̄
eſt ab alio. Et hoc exp̄ſſe ſentit ſan. Tho.
in ſuo ſimili de po. q.x. arti.j. vbi ꝯcedit fi
liū eſſe p̄ncipiatū Jta tn̄ nō ſt̄ corā rudibꝫ
aſtruenda: quia forte male ſonarent. (Et
nūc dixi vobis priuſq̄ fiat) de mea morte
et reſurrectiōe ꝛ aſcenſione (vt cum factū
fuerit) et ꝯpletū totū hoc (credatis) nō ea-
ipſa que videbitis ſm̄ Aug. ſedetiā chri-
ſtum filium dei: qui hec potuit facere ꝛ p̄
nunciare. Sed hic eſt queſtio vna quia
ex dicto Aug. videtur ſequi q̄ paſſio vl' re
ſurrectio aut aſcenſio chr̄i quo ad apoſto-
los qui iſta viderunt: nō ſint articuli fidei
Sed dicendū eſt q̄ licꝫ viderent hominē
mori: tamē q̄ ille homo eſſꝫ deus: hoc nō
videbant: ideo fide credebant deum mor-
tuum: ꝛ ſic de alijs. Subdit autē chriſtꝰ
aliā cauſam: qua debebāt apoſtoli ḋ eius
morte cōſolari. quia nō patiebaꝝ ꝓpter ali-
qḋ ſuū delictū. ſed innoceꝝ: cū dicit (Jaꝫ
nō multa loquar vobiſcum) quaſi dicat ſꝫ
Bedā. Tēpus vrget vt capiar ad mortē:
(Venit enim princeps mundi huius) id
eſt hominū mundanoꝝ. Eſt autē ſm̄ Au
guſti. iſte princeps diabolꝰ: qui malis ho-
minibꝫ dominatur: nō rōne creatiōis: ſed

ſeductõis. Venit ãt inqt ad coꝛ Jude vt
me ꝓdat: z ad coꝛ iudeoꝝ vt me crucifigãt
(z in me nõ habet ꝗcꝗ̃) q.ſ. vt dt Bern.
Pctm̃ chr̃s neqꝫ ↄtraxit neqꝫ ↄmiſit. Sz
q̃re moꝛiebat̃ ſi nõ habebat pctm̃: cũ pena
pcti ſit moꝛs: Ad hec rñdet ipe di. (Sed)
ſupple moꝛioꝛ (vt cognoſcat mũdus) ly vt
ſtante ↄſecutiue z nõ cauſalit̃. Nõ em̃ hoc
fine moꝛiebat̃ vt id ſciremꝰ: ſed eo moꝛie̅-
re ꝑ pctõ alioꝝ. ↄſeq̃nter hoc ſciuimus (qꝛ
diligo patrẽ) cui vſqꝫ ad moꝛtẽ obedio (z ſi
cut mandatũ dedit mihi pater) vt.ſ. ꝑ ſalu
te pctõꝝ moꝛiar (ſic facio) Jn quo nobis
reliquit obediẽtie documẽtũ: ad qđ ſꝑ de-
bemus inſpicere: Juxta illud Hebꝛe. xij.
Aſpiciamꝰ in auctoꝛẽ fidei: z ↄſummato
rẽ Jeſum: qui ꝓpoſito ſibi gaudio ſuſtinu-
it crucẽ: ↄfuſione ↄtempta.

Moꝛaliter aũt ſciendũ ẽ ꝙ chr̃s poſtꝗ̃
dixerat ſpm̃ſanctũ mittendũ diſcipul̃: ſta-
tim ſubdit: Pacẽ relinquo vob: ad ꝟcan-
dũ ꝙ in hoc mõdo nõ eſt vera pax: niſi hoi-
bus bone volũtatis. q.ſ. habẽt ſpm̃ſctm̃.
Sed iſtã pacẽ z ↄſolationẽ nõ poſſunt re
cipere habẽtes mundanã. Joã. xiiij. Spi
ritũ ꝟitatis: quẽ mundꝰ nõ põt accipe.i.
amatoꝛes mundi. Ratio: quia vt dicit̃. j.
Joã. ij. Omne qđ in mũdo eſt: ↄcupiſcẽtia
carnis eſt: aut ↄcupiſcẽtia oculoꝝ: aut ſu-
perbia vite. Jſta aũt tria peccata. ſ. luxu-
ria: auaricia: z ſuꝑbia impediũt ↄſolatiõz
ſpũſſcti: ſicut Chꝛyſ. ſuꝑ Mat. oñdit per
tria exẽpla. Primũ eſt: qꝛ leo nõ mouetur
ad aſpectũ herbaꝝ ſeu ꝑati virẽtis: z ſilr̃
habẽtes coꝛ aĩale ꝑ laſciuiã nõ appetunt
herbas virẽtes.i. ſpũales amenitates: ſed
voluptates. j. Coꝛ. ij. Animalis hõ non
ꝑcipit ea q̃ ſunt ſpiritꝰ dei. Scđm eſt: q̃a
lapis cadente pluuia balneat̃ quidẽ a fo-
ris: ſed intus aridꝰ manet: z ſilr̃ habẽtes
coꝛ duꝝ ꝑ ſuperbiã: ſpirituſancto intrinſe
cus nõ irrigant̃. Bern. Quedã ſuꝑbia in
uenta eſt in me z dominꝰ declinauit in ira
a ſeruo ſuo. z ad lachꝛymas nõ ↄpungoꝛ.
Hec ille. Tertiũ: quia ſi vaſi pleno aceto
infundat̃ gutta mellis: ꝑditur mel z ace-
tum nõ dulcoꝛat̃. et ſimiliter habẽtes coꝛ
acerbũ ꝑ auariciã que mltas facit acerbi-
tates in adq̃rendo z ↄſeruando: nõ ſenti-
unt dulcedinẽ mellis.i. ↄſolationẽ ſpiritus
ſancti. Augꝰ. ſuꝑ illđ Pſalm̃. Diligite do
minũ omnes ſancti eius. Diſcite nõ dili-
gere mũdũ: vt diſcatꝭ diligere deũ. Auer-
tere vt conuertaris: Funde vt impleraris.
Hec ille

Feria. iij. infra octa. penteco.

d

Tex. euange. Joã. ca. iij.

ſ

Jc deus dilexit mđm
vt filiũ ſuũ vnigenitũ
daret: vt omnis q̃ cre-
dit in eum non pereat: ſed ha-
beat vitã eternã Non em̃ miſit
deus filiuz ſuũ in mundũ vt iu
dicet mundũ: ſed vt ſaluet̃ mũ-
dus ꝑ ipſum. Qui credit in euz
nõ iudicat̃: Qui autẽ nõ credit
iam iudicatus eſt quia non cre
dit in nomine vnigeniti filij dei
Hoc eſt aũt iudiciũ quia lux ve-
nit in mundũ: z dilexerũt homi
nes magis tenebras q̃z lucem.
Erant em̃ eoꝛum mala opera.
Omnis eniz qui male agit odit
lucem: et nõ venit ad lucem: vt
nõ arguant̃ opera eius. Qui ſ fa
cit veritatez venit ad lucem: vt
manifeſtentur opera eius quia
ideo ſunt facta.

ſ

Jc deus dilexit mũ
dum vt filiũ ſuũ vnigenitũ da-
ret zc. Jo. iij. Jn p̃ſenti euãge-
lio tanguntur tria puncta: que
ſunt: Conditoꝛis benignitas: Homĩs ma
lignitas: z Malignitatis cauſalitas.

Quantũ ad primũ tangit̃ magna đi be
nignitas: qui filium ſuũ dedit moꝛti pro
mũdo.i. hoie. Hãc autẽ benignitatẽ chr̃s
poſtꝗ̃ ſe dixerat exaltandũ.i. in cruce mo
rituꝝ ne quis miraret̃ de moꝛte eius ĩtro-
ducit dicẽs (Sic deus dilexit mundũ) id ẽ
hominẽ ſm̃ Chꝛyſ. qui dicit̃ minoꝛ mun-
dus (vt filium) naturalẽ: nõ adoptiuum:

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN